

LIGESTILLINGSVURDERING AF LOVFORSLAG

Forslag til lov om ændring af lov om social pension og forskellige andre love (indførelse af ret til tidlig pension)

29. oktober 2020

J.nr. 2020 - 8064

Baggrund

Regeringen (Socialdemokratiet) har den 10. oktober 2020 indgået Aftale om en ny ret til tidlig pension med Dansk Folkeparti, Enhedslisten og Socialistisk Folkeparti. Formålet med aftalen er at give dem, der har været mange år på arbejdsmarkedet, mulighed for en værdig tilbagetrækning. Tidlig Pension er således til dem, der er startet på arbejdsmarkedet som helt unge, og som ofte har haft hårde job. Herudover indeholder aftalen initiativer, der skal forbedre seniorpensionsordningen ved at sikre, at flere kan visiteres til ordningen. Endelig indeholder aftalen initiativer til at prioritere et styrket arbejdsmiljø og forebyggelse af nedslidning samt forskningsbaseret viden om de økonomiske effekter af et godt arbejdsmiljø.

Nærværende lovforslag udmønter de initiativer i Aftale om en ny ret til tidlig pension, der vedrører indførelse af ret til tidlig pension.

Formål

Lovforslaget indeholder følgende overordnede hovedelementer:

1. Retten til tidlig pension skal være til gavn for de personer, som har været på arbejdsmarkedet i mange år fra en tidlig alder.
2. Retten til tidlig pension baseres på anciennitet på arbejdsmarkedet som objektive kriterier
3. Dagpenge, sygedagpenge, barseldagpenge, ledighedsydelse, praktik/skolepraktik, obligatoriske praktikperioder og uddannelse senere i livet tæller med i tid på arbejdsmarkedet
4. Lønmodtagerbeskæftigelse deltidskorrigeres fra 18 år, så deltid ned til 18 timer om ugen sidestilles med fuld tid.
5. Selvstændige får mulighed for at optjene ret til tidlig pension
6. Ydelsesniveau for tidlig pensioner på 13.550 kr. pr. måned før skat (2020-niveau), og er uafhængig af ægtefælle eller samlevers indkomst og formue.
7. Der skal være et politisk serviceeftersyn af ordningen i 2030 med henblik på at vurdere, om udviklingen på arbejdsmarkedet har ændret forudsætningerne for ordningen, og om den fortsat omfatter de personer, den var tiltænkt.

Den primære målgruppe

Målgruppen er personer, der har tre år eller mindre til folkepensionsalderen, og som har haft en langvarig tilknytning til arbejdsmarkedet. Ordningen målrettes således de personer, der er startet tidligt med at arbejde, og som har haft et langt og ofte fysisk hårdt arbejdsliv. Aftalepartierne ønsker at understøtte, at der reelt er lige adgang til tidlig pension for kvinder og mænd.

I 2022 udgør kvinder knap halvdelen (45 pct.) af de berettigede til tidlig pension. Frem mod 2030 ændrer kønsbalancen sig, så kvinder udgør godt 1/3 af de berettigede (35 pct.). Uden en sidestilling af deltidsbeskæftigelse med fuldtidsbeskæftigelse for personer over 18 år, ville kvinder kun udgøre 1/4 af de berettigede til tidlig pension fra 2030 og frem.

Kvinder er oftere på deltid end mænd. For at give kvinder og mænd reel lige adgang til tidlig pension er deltidsbeskæftigelse, ned til 18 timer om ugen, derfor sidestillet med fuldtid for personer over 18 år.

For at sikre, at mænd og kvinder får en mere lige adgang til at opnå ret til Tidlig Pension, bliver perioder med barsel medregnet i opgørelsen af anciennitet.

I lovforslaget er der taget højde for, at mænd og kvinder kan være væk fra arbejdsmarkedet, når de bliver forældre. Begge forældre bliver tildelt et års anciennitet efter, at barnet er født, eller efter de har adopteret. Ved fødsler vil kvinder få yderligere fire ugers anciennitet før fødslen. Ved adoptioner får adoptivforældre to ugers anciennitet før modtagelsen af barnet ved adoptioner fra Danmark. For adoptioner fra udlandet tildeles otte ugers anciennitet før modtagelsen af barnet. I praksis kommer det særligt kvinder til gavn. Det skyldes, at mænd i højere grad er i beskæftigelse i barnets første leveår, og at det ikke er muligt at optjene mere end et års anciennitet per år. Derfor vil mænd i forvejen optjene anciennitet til tidlig pension. Opgørelsesmetoden betyder, at barsel tæller med på samme måde i modellen i hele opgørelsesperioden, selvom barselsreglerne løbende er blevet ændret gennem tiden. Perioder under graviditetsbetinget sygdom, udskudt barsel og pasning af alvorligt sygt barn efter barselsreglerne, hvor der samtidig er ret til dagpenge, tæller med som anciennitet

De sekundære målgrupper

- Udbetaling Danmark
- Danske A-kasser

Samlet vurdering

De fleste, som opnår ret til tidlig pension, er mænd. I 2022 udgør kvinder knap halvdelen (45 pct.) af de berettigede til tidlig pension. Frem mod 2030 ændrer kønsbalancen sig, så kvinder udgør godt 1/3 af de berettigede (35 pct.).

Lovforslaget har til formål at indføre en ny ret til tidlig pension, hvortil der er lige adgang for kvinder og mænd.

De objektive kriterier, som ligger til grund for vurderingen af, om en person opfylder kravene til at få ret til tidlig pension er ens uanset køn. De historiske og aktuelle arbejdsmarkedsforhold betyder dog, at mænd i højere grad end kvinder vil kunne opfylde anciennitetskravet for ordningen, hvorfor flere mænd end kvinder vil få ret til tidlig pension.

Dette er søgt imødegået med deltidskorrektion og anciennitet for barsel og graviditetsrelateret fravær fra arbejdsmarkedet således, at forskellen udjævnes mest muligt imens de objektive kriterier fortsat bibeholdes. Derudover tildeles der anciennitet for perioder med obligatoriske praktikperioder under uddannelse, hvor man modtager SU.

Lovforslaget vurderes ikke at have ligestillingsmæssige konsekvenser, idet en ny ret til tidlig pension omfatter alle og i øvrigt ikke søger at videreføre en strukturel kønsmæssig forskel til pensionssystemet.